

פ ר ו ט ו ר ל מ"מ 66/ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ב', א' באב תשי"ז-29.7.57 בשעה 11.00.

השתתפו: ג. ניר - היו"ר

- ט. אונא
- ע. איכילוב
- ד. בר-רב-האי
- ס. בגין
- ש. הלל
- י. הררי
- ז. ורהפטיג
- י. ישעיהו
- ש. יוניצ'טן
- י. קליבנוב
- י. שופטן

מוזמנים: פ. רוזן - שר המשפטים

סדר-היום: חוקי יסוד (הכנסת).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ג. ניר:

חוקי יסוד (הכנסת).

סעיף 31.

היתה מחשבה למצוא מונח אחד שיכלול את
כל שלושת המקרים.

היו"ר ג. ניר:

אפשר לאתר: נתפנה מקום חבר הכנסת
מאיזה טעם שהוא.

פ. רוזן:

י. ישעיהו:
אני מציע למחוק את הסעיף. לדעתי, יש
בו התחסדות יתירה. הבחירות אצלנו יחסיות.
המפלגות טרכיבות את הרשימות. הבוחר אינו קובע את מקומו של טועמך
פלוגי או אלטרנטי ברשימה. הבוחר בוחר במפלגה. אילו היו אצלנו
בחירות אישיות, היה זה דבר אחר. הואיל והבחירות הן יחסיות, יש
בסעיף זה הכבדה. אינני מדבר על הבחירה הראשונה של חברי הכנסת, לאחר
קיום הבחירות. אבל לאחר זאת, אם נתפנה מקום חבר הכנסת, אינני
רואה מדוע לא תוכל המפלגה לקבוע את מי מנציגיה היא שולחת לכנסת,
בתוך שיקולים שיכולים להיות לטובת העבודה בכנסת.

ס. בגין:
צריך להיות סעיף שיקבע את ההסדר בענין
זה, ואם ח"כ ישעיהו מציע למחוק את הסעיף
הזה, הוא צריך להציע סידור אחר שיבואו במקומו. לפנינו הברירה או
לקבוע כלל החל על כל המפלגות, או לאפשר לכל מפלגה להחליט מי מבין
טועמדיה יכנס במקום חבר הכנסת שטקומו נתפנה. אני חושב שטוב ללכת
בדרך הראשונה. נכון שהבוחר אינו קובע את הרשימה, אבל ידוע כי
בתוך המפלגות נערכות בחירות לקביעת טועמדיהן לטוסידור המפלגה הטובים,
ואם בתוך המפלגות מתקיימות בחירות, הפגם איננו פגם. זוהי חוליה

ט. בגין:

נוספת בשרשרת של דמוקרטיה-רפרזנטטיבית. ולדעתי, אין לנו ברירה
אחרת מלבד להשאיר את הטיהור המוצע בטעיף זה.

אשר לניסוח, חושבני שאפשר להסתפק
בהגדרה כוללת: "תמה כהונתו של חבר הכנסת מאיזו סיבה שהיא".
הטלים "נתפנה מקומו" אינן גראות לי.

פ. רונן: זה טופיע בחוקים רבים.

היו"ר נ. ניר: אולי נחליט באופן עקרוני כי נושא
לטצוג טונח אחד שיכלול את כל שלושת
הסקרים, ונשאיר את הניסוח בידי משרד המשפטים.

פ. רונן: בחוק הבחירות כתוב "נתפטר או נפטר
חבר הכנסת". הניסוח הזה טופיע בעוד
כמה חוקים. אינני מבין מה הרגישות בענין זה. הייתי מטליף שלא
לשנות את הנוסח המוצע.

הנחלט: 1. לדחות את הצעת י. ישעיהו לסחוק את הטעיף,
בעקבות הצעתו לקבוע הסדר אשר לפיו תוכל
כל רשימה לקבוע מי יבוא במקום חבר הכנסת
שקומו נתפנה מאיזו שהיא סיבה.
הסתייגות לי. ישעיהו.

2. לקבל את ההצעה המוסרת להטיל על משרד המשפטים
להציע לוועדה טונח כולל לכל הסקרים בתם נתפנה
מקומו של חבר הכנסת, וזמם נוסח זה לא יספק
את חברי הוועדה, יישאר הנוסח המוצע.

טעיף 32.

היו"ר נ. ניר: אני מציע לסחוק את הטעיף.

ט. בגין: אני מציע לבטח את הטעיף כך: "כל עוד
לא נתקבל תקנון לפי טעיף 15, תבהג
הכנסת על-פי הנוהל המקובל בה". אפשר להוסיף פיסקה (ב): "לצורך
טעיף זה, חלקי התקנון שהונחו על שולחן הכנסת כלולים בטושג
"נוהל". אני רואה את הקושי בכך שלפי הנוסח המוצע מנחנו נותנים
תוקף של תקנון לחלקי התקנון, מעפ"י שהם לא נתקבלו בכנסת.

ש. הלל: האם נקבע באיזה מקום לפי איזה כללים
צריך להתקבל תקנון הכנסת? אם אין זה
כתוב, אינני מבין מדוע צריך להבחין בין חלקי התקנון לבין התקנון.

היו"ר נ. ניר: הדעה המקובלת היא שחלקי התקנון, זה
איננו תקנון.

י. קליבנוב:

אני מציע בנסח זה: "כל עוד לא נתקבל תקנון לפי סעיף 16, תוסיף הכנסת לנהוג לפי הנוהל המקובל בה". לדעתי, בנסח זה כולל את חלקי התקנון.

ד. בר-רב-האי:

העיקרון שבו לביטוי בסעיף 15 הוא שאפרלמנט בעצמו קובע לעצמו את סדרי עבודתו. ואינני רואה כל צורך בסעיף 32. צריך אולי להוסיף בסעיף 15: "ייקבעו בתקנון הכנסת על-ידי הכנסת". אם לא התקבל הצעתו זו, הרי על כל פניו יש לנסח את הסעיף אחרת, בעקבות הצעת ח"כ קליבנוב.

ט. אונג:

הנסח שהיה בהצעת החוק הכחולה, היה כזה: "כל עוד לא נתקבל תקנון לפי סעיף 16, תוסיף הכנסת לנהוג על פי תקנון הישיבות של מועצת המדינה הזמנית, כשינויים המחוייבים לפי העקין, ועל פי חלקי התקנון שועת הכנסת הניחה על שולחן הכנסת".

ש. הלל:

אני מציע להעביר לסעיף 15 את הסיפא של סעיף 32, כלומר, לקבוע כי בטידה שלא נקבעו סדרי עבודת הכנסת בתקנון, ינהגו לפי הנוהל המקובל בכנסת.

י. הררי:

אני מציע להעביר את כל מה שנאמר בסעיף 32 לסעיף 15.

ש. הלל:

אני מציע בנסח זה: "כל עוד לא נקבעו סדרי עבודתה של הכנסת לפי התקנון כאמור, תוסיף הכנסת לנהוג לפי הנוהל המקובל בה".

ט. בגין:

אני מציע בנסח זה: "כל עוד לא אישרה הכנסת את התקנון, תוסיף לנהוג על פי הנוהל המקובל".

י. ישעיהו:

השאלה היא אם הנקודה הזאת צריכה בכלל להיכנס לכאן, או שהיא חלק מהתקנון עצמו, כלומר, אם לא התקנון הוא המקום לקבוע בו מה הדין כשאין הוראה מפורשת בענין מסויים בתקנון.

הנחלט: 1. לדחות את ההצעה לטחוק את הסעיף.

2. לקבל את ההצעה להעביר את הוראות הסעיף לסעיף 15, בתור סעיף-קטן (ב).

3. לקבל את ההצעה לנסח את סעיף 15(ב) כך: "כל עוד לא נקבעו סדרי עבודתה של הכנסת כאמור, תנהג הכנסת לפי הנוהל והנוהל המקובלים בה".

סעיף 33

הינ"ר נ. ניר:

אינני יודע לשם מה דרוש הסעיף הזה.

ז. ורהפטיג :
אני מציע להשאיר את הסעיף, תוך פניה
למשרד המשפטים שיבדוק אם יש צורך בהוראה
זו, וכן אם אין צורך להוסיף גם את הכנסת הסליטית.

בוהלסט : 1. לקבל את הסעיף ללא שינוי, תוך פניה למשרד
המשפטים לבדוק אם אמנם יש צורך בו, ואם יש
בו צורך, אם אין צורך להוסיף גם את הכנסת
הסליטית.

סעיף 34.

היו"ר נ. ניר :
אני מציע לפנות למשרד המשפטים שיבדוק אם
אין אפשרות לבטל סעיפים נוספים.

הוהלסט : 1. לאשר את הסעיף ללא שינוי.

2. לפנות אל משרד המשפטים לבדוק אם אין
אפשרות לבטל סעיפים נוספים.

סעיף 35.

ד. בר-רב-האי :
"לקבוע בו תנאים" - זה מלול בסינוי חוק.

ז. ורהפטיג :
זהו הנוסח בסעיף 9(ב) לפקודת סדרי השלטון
והמשפט. ורצוי להשתמש באותו הנוסח.

היו"ר נ. ניר :
אולי מוטב לכתוב כי סעיף 9(ב) הנ"ל אינו
חל על חוק זה.

י. הררי :
אני מציע להוסיף אחרי ההוראה שאין לסנות,
לבטל, או לקבוע תנאים בחוק, את המלים
"בתוקף סעיף 9(ב) לפקודת סדרי השלטון והמשפט".

ז. ורהפטיג :
אני מציע שמשרד המשפטים יבדוק באיזה נוסח
השתמשו בחוקים אחרים, בהם הוצאמו את
החוק מתחולת סעיף 9(ב) הנ"ל, למען שתהיה אחידות.

הוהלסט :
לקבל את תוכן הוראת הסעיף, ולבקש ממשרד
המשפטים לבדוק את הנוסח שנתקבל בחוקים אחרים
בהם נקבע כי סעיף 9(ב) לפקודת סדרי השלטון
המשפט אינו חל, ולהשוות את הנוסח לנוסח
שנתקבל באותם החוקים.

ס. בגין :
אני חושב שצריך להוסיף ברישאה של הסעיף
"על אף האסור בכל דין אחר". אם אין עושים
זאת, מעמידים את החוק באותה דרגה של פקודת סדרי השלטון והמשפט.
כמו-כן אני מציע להוסיף בסוף: חוק זה אינו ניתן לשינוי
אלא על-ידי חוק.

ד. בר-רב-האי: לא הייתי מציע לכתוב זאת בחוק-יסוד.

- הוחלט:
1. לקבל את הצעת ט. בגין להתחיל את הסעיף במלים "על אף האסור בכל דין אחר".
  2. לקבל את הצעת ט. בגין להוסיף בסוף הסעיף את המלים "חוק זה אינו ניתן לשינוי אלא על-ידי חוק", מולם לפנות אל משרד המשפטים ולבקש חוות-דעתו אם יש צורך בתוספת זו.

ט. אונא: אינני סוצא בנוסח שלפנינו את ההוראה שהיתה כלולה בסעיף 32 של הנוסח הכחול: שהתאריכים בחוקא זה יהיו לפי הלוח העברי.

ד. בר-רב-האי: קבענו את יום הבחירות לפי הלוח העברי ואת קביעת הגיל - לפי הלוח הנוצרי.

- הוחלט:
1. לדחות את הצעת ט. אונא להוסיף סעיף האוסר כי כל התאריכים בחוק זה יהיו לפי הלוח העברי. הסתייגות לז. ורהפטיג, ט. אונא.

2. לקבל את ההצעה שלא לכתוב שום דבר בענין זה.

י. שופטן: אני מבקש שהנוסח הסופי של החוק, פרט לשני הסעיפים שהארנו פתוחים עד לאחר הפגרה, יישלח לחברי הוועדה, כדי שיוכלו להכין את הסתייגויותיהם.

היו"ר נ. ניר: כמה חברי הוועדה סנו אלי שלא לקיים את הישיבה ביום ד'.

הוחלט: למטל את הישיבה ביום ד'.

ז. ורהפטיג: מאחר שהישיבה ביום ד' אינה מתקיימת, אני מציע ליו"ר להזמין את חברי הוועדה לכנס לסדעי היהדות, בו תתקיימה ביום ד' בנוקר הרצאות על המשפט העברי.

היו"ר נ. ניר: אני מודה לחבר הכנסת ורהפטיג על הזמנתו.

אני מאחל לחברי הוועדה חופשה נעימה, ושיחזרו לעבודה בכוחות מחודשים.

י. שופטן: אנחנו מודים ליו"ר על עבודתו הפדריה בסו שב זה.

הישיבה נועלה בשעה 12.15.